

גיבלי מן הצנחנים

הסיוור הישראלי המשיך בדרכו מזרחה, בי אפלה. זה היה בערך בשעה שבע בערב. אנשי הלגיון הערבי בעזון הופתעו בי מיטותיהם, כאשר פתחו עליהם הישראלים באש מתת-מקלעים. שני ערבים נהרגו, ארבעה נפצעו. לאחר מכן נסוגו הישראלים, בינתיים התעוררו אנשי הלגיון מתדהמתם, השיבו אש ופתחו ברדיפה. בפעולה קצרה זו ניפצע הסמל גיבלי, ולא היה ביכולתו להמשיך בדרכו עם שאר אנשי הסיוור. הוא נלקח בשבי. אפשר לת- מוה על כך שלא נהרג בו במקום על ידי האנשים אשר חבריהם נהרגו במיטותיהם כמה וקת לסיני.

*** תריסר דקירות סכינים

לאחר מכן רצו כמה מחברי המ- שלה הירדנית לנהוג בגיבלי ככסו- ש, ולא כבשביימלמה. גרמה לכך העו- בדה שאיכר ערבי, רפיץ עבד אל-עזיז עו- מר, נמצא הרוג בדרכו של הסיוור הי- ראלי. בין קו שביתת-הנשק לבין מאהל הלגיון בעזון, הוא נהרג בתריסר דקירות סכינים או כידונים בחזהו, בגבו, בורעו- תיו ובצווארו.

נידמה כי היה מקום לאישום פלילי נגד גיבלי. האיכר הערבי, אורח בלתי-מוז- נהג בלי ספק על ידי הסיוור שגיבלי הש- חיך אליו, בניגוד לחוקי-המלחמה. יתכן כי השלטונות הישראליים הבינו את הסכ- נה המאימת עליו, כי הם עשו מאמצים קדחתניים — ומוצלחים — לתפוס בני- ערובה.

התיה דעתנו כאשר תהיה על ההפרה המ- חושבת של הסכם שביתת-הנשק, ועל הרי- גת אנשים הישנים באוהליהם, עליו להו- דות שהסיוור הישראלי גילה מידה רבה של אומץ-לב ודבקות-למשימה, מוראל גבוה וכחשר רב. לפי עדות העדים הירדניים, רק חמישה אנשים בסיוור הם המשיכו בד- כם אחרי ההיתקלות בסיוור הירדני ליד קו שביתת-הנשק, ותקפו את מתנה הלגיון כי יודע כי נמצא בו אויב העולה עליהם במספר. היה עליהם להניח כי אנשי הלג- יון נמצאים במצב של כוונות, אחרי ההי- תקלות הקודמת.

המיד ניראה שיש לישראלים רגישות מיוחדת-במינה לגבי המחשבה שאנשיהם נמצאים בשבי ערבי. בלוחמה רגילה, יש לצפות כי מספר מסויים של אנשים יפול בשבי... אך כאשר ישראלים כלשהם היו גופלים בשבי האויב, היתה מתעוררת בי- ישראל התרגשות רבה. נעשו מאמצים מ- מידים, באמצעות וועדות שביתת-הנשק, ל- שיחורם. אם הדבר לא בא על תיקונו המהיר, היו הישראלים עורכים פעולות צבאיות לתפיסת בני-ערובה, כדי להכריח את הערבים להתחייבם. לא פעם הירחתי מהי סיבת תסביך- השבי הזה. התייתי אם אינו נעוץ בעובדה שכמה מן המנהיגים הישראליים בילו תקו- פות-מאסר בבתי-הסוהר, או בתוצאות הוור- עות של מחנות-הריכוז הגרמניים, או במו- רשת הנברוזה של הרדיפות.

*** מאזן המוות

עד כאן תיאורו של הגנרל ברנס. בהמשך הספר הוא מספר כיצד נע- רכו כמה פעולות ישראליות, שמטרתן הי- תה להביא לשיחרורו של גיבלי. בסך הכל הרגו עשרה ונפצעו תשעה ירדנים, מפעו- יות שבאו בעיקבות הרצח ברעננה. המי- שה ירדנים נלקחו בשבי. מלבד פציעתו של גיבלי ונפילתו בשבי, נפצעו — לדעת ברנס — עוד כמה ישראלים, לפי סימני- הרום והציור הנטוש שנמצא אחרי הפעולות. סיכום זה של תוצאות התגמול עבור פשע אחד, מרגים, בזעיר אופיין, את כל הליקוי במדיניות הישראלית, שהתכוונה ל- קיים את השלום ולמנוע הסתנות באמצ-

ליד ההגה

יצחק גיבלי כיום, ליד ההגה משועות שעות נוספות כדי לחסוך כספים ולהחזיר

הצטרף מאוחר יותר להכשרה של הנוער העובד בקיבוץ מעוז-חיים בעמק בית-שאן. שם הכיר לראשונה את האדם שהוא כיום אחת הדמויות המפורסמות בצה"ל: גאנדי. אותה תקופה היה גאנדי מפקד הכשרה של הפלמ"ח במעוז-חיים, שדהה בכל פעם את בקשתו של גיבלי להצטרף לפלמ"ח. אולם במלחמת העצמאות השתכנע גאנדי סוף-סוף, צירף את גיבלי, שהיה אז בן

*** אזיקים מצופים בניקל

ספק אם משהו מאלפי האנשים הבאים יום יום במגע עם יצחק גיבלי עשוי לזהותו כמי ששימש בזמנו אגדה בין חיילי צה"ל. כנהג אנד מזה שש שנים עובד יצחק גיבלי (31) על קו תל-אביב-חולון, שיכון הוותיקים. הוא בחור צנוע ושחקן

101 הרפתקות עברו בלילה אחד על הצעיר שבגללו נערכו חצי תריסר פעולות-תגמול והתרוצצות עולמית

16 וחצי, לגדוד השלישי של הפלמ"ח של- חם בקרבות הנגב. בתום הקרבות שימש גיבלי, כאורה, כנהגו של גאנדי. במשך שנים ניסה גיבלי למצוא תעסוקה במקצועות שונים. לבסוף, כאשר החלה ה- מתיחות על הגבולות בשנת 1953, התגייס גיבלי לצבא הקבע בדרגת סמל, הצטרף ליחידה קרבית מיוחדת.

*** בעיטות לשכנוע סופי

בשנת 1954, בסוף יולי, קיבל הסמל גיבלי חופשה מיוחדת כדי לבקר את אביו שנטה למות בבית-חולים. אחרי שביקר את האב נטל גיבלי לידיו עתון ערב, קרא את הידיעה על רצח הזקן ברע- ננה, הבין שמהו עומד להתרחש, חזר מיד ליחידתו. היחידה שעמדה לצאת לפ- עולת התגמול היתה כבר בשלב כוונות. גיבלי הפציר במפקדו להצטרף אליה, כי וון שעד אז טרם שותף בפעולה כלשהיא. בקשתו התקבלה.

וכך יצא גיבלי עם אותה קבוצה קטנה שהתקדמה בתוך שטח ירדן לכיוון המוצב הירדני עזון שליו קלקלית. הגירסה היש- ראלית שונה במקצת מגירסתו של ברנס: בדרכם למוצב נתקלו אנשי היחידה בפס- דרלים, נכנסו עמם בקרב-אש. למרות שג- ירו אותם, ולמרות שגיפיים עם אורות סי- ירו בשטח, המשיכו אנשי היחידה לעבר היה זה מוצב פלוגתי מגודר, שאנשיו התגוררו באוהלים הודיים.

בדיוק בזמן שאנשי היחידה חילקו בי- ניהם את האוהלים להסתערות, גילה אותם חייל ירדני. ההסתערות נערכה מיד. גיבלי

הסתער בטוויגאן לעבר האוהל היחיד במ- קום שהיה מואר. הוא טיאטא את האוהל בצדודות, עמד לעזוב את המקום, כשנפל בצעקה: נפצתי!

חייל ירדני פצוץ התקרב אליו ובין הש- ניים נערכה התאבקות ארוכה שבסופה הרג גיבלי את הירדני. חבריו של גיבלי, שגילו אותו, נטלו אותו על כתפיהם ועזבו במרוצה את המקום, כשהירדנים רודפים ויורים אחריהם. התברר ששאר אנשי תח- דה, מלבד גיבלי, הסתערו על אוהלים ריקים, שכן החיילים הירדנים העדיפו ל- שון על משטח האדמה בין האוהלים ה- הודיים.

שעה שנישא על גבו של חבר, נפגע גיבלי בכדור נוסף. הכדור חדר דרך העורף ויצא דרך הלחי. נשיאתו של גיבלי היק- שתה על נסיגת היחידה, ואז הפציר גיבלי בחבריו שינטשו אותו במקום. בינתיים ה- חלו הירדנים לכסות את השטח באש מ- גמות. חבריו של גיבלי סירבו לשמוע לדבריו. רק כשבעט בנושאו ערכו התי- צות קצרה שבסופה נערתו לבקשתו, והש- אירוהו במקום.

*** "שאון התותחים נדם"

גיבלי, שהיה פצוע ברגלו, בראשו וב- אחוריו, הספיק לתת עוד לחבריו שעון ששאל מידיו, נשאר בשטח ללא נשק אחרי מונייד מחשש שיחאבד.

מי חשב על התאבדות? נזכר גיבלי, "היתה לי הרגשה נפלאה. לא הרגשתי כא- ים. חשבתי: מה אני, ארטיסט או משו- גע? תמיד חשבתי שפצועים צועקים או בוכים. אני הרגשתי שאני פצוע רק בכך שניסיתי לקום ולא יכולתי. רציתי להלחם. תמיד רציתי להיות במצב כזה, שבו אוכל להוכיח את עצמי."

במשך כשעה וחצי שכב גיבלי בשדה הפתוח כשהוא סותם באצבעו את החור שבלחיו. מה עושה חייל פצוע במצב נואש כמו זה? "תשבתי על המון דברים", נזכר גיבלי. "חשבתי על אבא שהבטחתי לו לבוא לבקר למחרת, חשבתי על התניבה אחת. ניסיתי לדבר אל עצמי. כשהתקרבו החי- לים הירדנים שסרקו את השטח התחלתי לשר."

גיבלי קיווה שאם ימצאו אותו חיילים סדירים הוא ילקח בשבי, וחשש שאם יישאר שוכב בשטח על הבוקר ימצאו אותו הפלא- חים ויהרגוהו. לכן פתח ושר את השיר-האהוב "שאון התותחים נדם / שדה-הקטל נתייתם / בשדה חייל בודד ישוח / יומר עם עננים זרות..."

הירדנים גילו אותו והחלו לירות לעברו. (המשך בעמוד 21)